

ต้นกด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันมีพวก.. เขาว่าทำงานกรรมทางหลวง เขามาพักที่รีสอร์ทที่สวนผึ้ง เขาพักรีสอร์ทตรงนี้เสร็จ พระตัวเขาให้ชี้ดีไปไง แล้วเขาฟังเขาจิตใจมา เขาบอกว่าของหลวงพ่อนี้ดีไม่มีบาปเลย ไม่มีบาปเลย บาปไม่มีเลย ภาษาไทยล้วนๆ ฟังง่าย เราก็พูดนี้ไง พูดว่าถ้ามันไม่มีบาป เราพูดได้ง่าย เราพูดแบบคล่องตัว มันเป็น..

หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ เวลาหลวงปู่มันนะ “ธรรมเกิด” เกิดเป็นภาษาบาลี ถ้าภาษาบาลีพวกนี้มีฤทธิ์ หลวงปู่จวนก็เหมือนกัน หลวงปู่จวน เวลาขึ้น ขึ้นบาลี แล้วฟังหลวงปู่จวนเทศน์ หลวงปู่จวนเทศน์ เห็นไหม เทศน์แบบว่าบาลีล้วนๆ เลย พวกนี้เวลาขึ้น ขึ้นภาษา อย่างเช่นเราได้ภาษาอังกฤษ เราจะพูดภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐานเลย แต่ถ้าเราไม่ได้ภาษาอังกฤษ เราต้องรู้ภาษาไทย แล้วต้องมีล่ามแปล

ฉะนั้นเวลาพูดกับโยมนี้เห็นไหม พูดกับโยมนี้ภาษาธรรมะกับภาษาโลก เราจะบอกว่าเวลาเราพูดนะ เราพูดแบบว่าได้สบายใจเลย แบบว่าเวลาเทศน์พระนี่ เวลาเทศน์พระเราเทศน์ได้สบายเลย เพราะอะไร เพราะเราพูดไปพระองค์เข้าใจไง นี่ถ้าพูดกับโยม บางอย่างมันเป็นเรื่องธรรมะ พระนี่คือภาษาเดียวกัน ใจไหน เป็นพระด้วยกัน แล้วก็พูดภาษาเดียวกัน แต่ถ้าพูดกับโยม โยมก็ไม่เข้าใจพระ พอโยมไม่เข้าใจพระ เราก็ต้องพยายามจะพูดให้โยมเข้าใจ

ถ้าความจริง ธรรมะเป็นอย่างนี้ป๊าบ มันเป็นอย่างนี้จริงๆ แล้วเราจะพูดอย่างไรให้เข้าใจ เราก็ต้องพูดเพื่อกำหนดด้วยว่าฟังแล้วเขาจะเข้าใจไหม มันต้องพูดให้เขาเข้าใจไง เวลาพูดกับโยมก็เป็นอย่างนี้ ฉะนั้น เวลาพูดกับพระนี่ ไม่ต้องกังวลอะไรเลย ใส່เปรี๊ยะๆ เลย ใส่นั่นมันก็อย่างว่า มันก็ต้อง เดี่ยวได้อะไรนะ มันได้หลายม้วนแล้วละ เพราะมันเทศน์มาหลายปีแล้ว แล้วเดี๋ยวมันจะได้ ใหม่ๆ ก็ไม่ได้คิดไม่คิดว่าจะออกเลย

เมื่อก่อนพวกไอ้แจ่มมันมาฟังอยู่ที่พวกไฟฟ้านี้มา เมื่อก่อนไฟฟ้ามาก็อัดไว้ง แจ่มนี้มัน ฟังเทศน์มาเยอะแล้วนะ มันบอกมันฟังเทศน์มาเยอะ มันอุปฐากหลวงปู่เจี๊ยะ มันเป็นผู้ อำนวยการโรงเรียนอะไรแถวบางปะอิน เขาใกล้วัดหลวงปู่เจี๊ยะ เขาจะไปอุปฐากที่นั่นเลย เขา ฟังเทศน์ครูบาอาจารย์มาเยอะแล้ว แล้วเขาก็มาฟังเทศน์อยู่กับเรานี้ เมื่อก่อน อยู่ที่โพธารามก็ฟัง เทศน์อยู่นี้

เขาบอกว่าเมื่อก่อนฟังเทศน์ก็เข้าใจอยู่ แต่เวลามาฟังเราตอบปัญหา เขาว่ามันมีเกร็ด มี อะไรนี้ มันได้ประโยชน์กว่า เขาขอ แต่ตอนนั้นเรายังไม่ถ่ายเงิ ดอนก่อนหน้านั้นมาที่นี้ ยังไม่ได้ ถ่ายเลย เพราะคอมพิวเตอร์นี้ ปลายสายไฟมันตก คอมพิวเตอร์มันรวนหมด เปิดอย่างนี้ะเปิด ไม่ได้เลย เมื่อก่อนคอมพิวเตอร์ใช้ไม่ได้เลย ไฟมันรวน

เพราะตอนที่มาที่แรก เราไม่ได้ตั้งใจว่าจะทำวิทยุเงิ แล้วพอดี เหตุที่ทำให้วิทยุเพราะคุณชาย บั้ม “หลวงพ่อ อาจารย์รักหลวงพ่อมาก” เขาพูดถึงอาจารย์ เขาเรียกหลวงตา รักหลวงพ่อ มาก “หลวงพ่อช่วยทีสิ ให้ขึ้นไปขอวิทยุให้ที เพราะวิทยุที่สวนแสงธรรม เหลือขเขาอยากจะ เปลี่ยนเครื่องให้” แล้วคุณชายบั้มไปพูดกับหลวงตา ๒ รอบ ๓ รอบ คุณชายบั้มบอกว่า “ผมโดน ค่าออกอากาศมาหลายรอบแล้ว หลวงพ่อช่วยหน่อย”

ก็ขึ้นไปขอ พอขึ้นไปขอบอกว่า “ขอวิทยุ” ท่านบอกวิทยุอะไร ไม่มีใช้ใหม่ เรบอก “วิทยุ ในห้องส่งนั่นนะ” ท่านบอก “เอาไปเลย” นี่พอเอาไปเลยท่านแสดงแบบว่าความพอใจมาก โอ้โฮ เราก็นั่งคิดนะ ที่เขาให้ไปขอ เราก็อขอเพื่อที่จะช่วยเขาแก้หน้า เพื่อให้เขาได้เปลี่ยนวิทยุ

แต่หลวงตาหวังเราขนาดนี้ ก็เลยคิดว่าต้องทำ พอทำปั๊บก็เลยต้องขยายเขต พอขยายเขต อานิสงส์มันก็ได้กับคอมพิวเตอร์นี้เงิ ตอนมาใหม่ๆ เราคิดว่าสร้างวัดเสร็จก็จบใช้ใหม่ ก็ ไม่ได้ขยายเขต เอาเครื่องมาปั่นกันนะ โอ้โฮ ลงทุนมาก ปั่นไฟใช้กันเอง เครื่องพังไปเลย

เวลามันใช้ คนงานมันใช้ออก ใช้ไฟฟ้า แล้วมันไม่คุ้มมัน พอน้ำมันมันแห้ง ไอ้พวกนี้ วาล์วเวลานี้หักหมดเลย ก้านวาล์วนี้หักเลย เครื่องปั่นตัวใหญ่ เครื่องหลวงปู่บุญมาฟังหมด ท่าน บอกเขาบอกของมันไม่แพงหรอก แต่หาไม่ได้จะโหล่ เครื่องเขาเลยไปไว้ที่บ้าน เราถึงเห็น อุปสรรคเยอะมาก

การที่เราจะอยู่แบบว่ามักน้อยสันโดษนะ อยู่แบบธรรมชาตินี้อยู่ยาก มันต้อง ถ้าเราจะใช้พวกเทคโนโลยีบ้าง ต้องรักษาให้ดี เพราะเทคโนโลยี เห็นไหม ไฟต้องไม่ตก แล้วพอได้อันนี้มา มันเลยได้อานิสงส์ เพราะตอนนั้นก่อนหน้านั้นเลยไม่ได้ถ่ายเง มันทิ้งมาถ่ายเมื่อปีสองปีนี่แหละ ชีดงชีดี ก่อนนั้นมิทีไหน

จะทำอะไรก็ต้องฝากไอ้ฮั่นไปนันทน์นะ ส่งข้อมูลไป ไอ้ทางโน้นก็ไม่มีเวลานะ อีกปีหนึ่งส่งข้อมูลกลับมา พอส่งกลับมากกว่าจะได้แจก ปีหนึ่งยังไม่ได้แจกเลย แต่เดี๋ยวนี้อีก ปีๆ หนึ่งนะ เห็นไหม อานิสงส์ อานิสงส์ทางวิทยุ โยมก็เลยได้ไปด้วย แล้วตอนนี้ข้อมูลมันออกไปๆ ให้มันออกไปเพื่อประโยชน์กับโลก แต่เหนื่อยไหม เหนื่อย เหนื่อยมาก

เวลาพูดกับพระก็อย่างหนึ่ง พูดกับโยมก็อย่างหนึ่ง แล้วพูดกับคนเข้าใจไม่เข้าใจ แล้วอย่างพูดภาษาบาลี มันเป็นเวลาของเรา เวลาอย่างทีหลวงตาท่านว่า เวลาของท่านเวลาธรรมะขึ้น ธรรมะมันขึ้นเป็นภาษาไทย แล้วท่านบอกว่าที่ขึ้นเป็นภาษาบาลี มีหลวงปู่มน หลวงปู่จวน แล้วเวลาประวัติหลวงปู่จวน ท่านบอกหลวงปู่มน หลวงตาเล่าหรือใครเล่าจำไม่ได้

มันมีนิมิตใจ นิมิตว่า หลวงปู่มนได้นิมิตเอง ว่าเอาหลวงปู่จวนขึ้นหลัง แบบเราให้เด็กมันขี่หลัง หลวงปู่จวน นิมิตของหลวงปู่มน เอาหลวงปู่จวนขึ้นหลังเลย แล้วหลวงปู่จวนนี้มีฤทธิ์ จะรู้อะไรไปหมดเลย เพียงแต่ว่า คนมีคุณธรรม ของจริง ไม่แสดง เจียบ มี จะบอกแต่คนใกล้ชิด อันนี้จะเป็นอย่างนั้นๆ แต่ไม่พูดออกมาข้างนอก

ไอ้อย่างพวกเรานี้ แหม อยากโชว์ อยากดัง อยากใหญ่ทั้งนั้น แต่ของจริง เจียบ ของจริงๆ ไอ้ของไม่จริงนี่สิ มันเหมือนกับว่ากลองจิ้งไร ไม่ต้องตีหรอก มันดังตึ้มๆ ไอ้ย คนวิงหนีหมดเลยนะ เขากลัวผี เพราะไม่มีใครตี แต่ของจริงนะ คนใกล้ชิดคนนะ ใครตีถึงจะบอก ใครถาม ใครซัก จะบอก ถ้าอย่างนั้นไม่พูด เจียบ ของจริงเป็นอย่างนั้นนะ มีองค์เดียวที่ได้ขึ้นหลังหลวงปู่มน จะเป็นหลวงปู่จวนหรือหลวงตาเล่าจำไม่ได้ นี่ของจริง เวลาท่านขึ้น ท่านขึ้นเป็นบาลี

อ้าว วันนี้มีอะไรว่ามา วันนั้นตอนมาครั้งที่แล้วมาถามเรื่องอะไรนะ เรื่องไอ้สัพพตปราชิตไง แล้ววันนั้นพูดแรงมาก พูดดีด้วย เอ็มพีมันเสีย ไม่ได้เลย หายเกลี้ยง หายหมดเลย สัพพตปราชิต อันนี้พวกเราก็คิดกันไปเอง เรายังคิดว่าเดี๋ยวก็นี่จะเทศน์ “กรอบกิเลส” กิเลสดี กรอบให้ใจ กิเลสมันดีกรอบอย่างไร แล้วเราปฏิบัติอย่างไรนะ กิเลสทั้งนั้น

ถาม : ก็เงาถาม จะถามคือได้ฟังจากซีดี ที่อาจารย์บอกว่าหลวงปู่เจี๊ยะถามท่านอาจารย์ว่า บอกอาจารย์ขอรหัสด้วย มีย่างนี้ไหม ผมไม่กล้าหอก ผมฟังเทป ผมไม่ได้มานั่งฟังเทศน์

หลวงปู่ : นั่นละ มีย่างนี้ไหม เวลาคุณธรรมะกันใจ เวลาอย่างทีพูด เวลาอะไรนี้ เหมือนกัน “แล้วมันเหลืออะไร มันมีอะไร” นี่ใจ คนเป็นใจ แค่นี้ตายท่าหมดเลย ตรงนี้มันเป็นการยืนยันกันใจ สมมุติโยมมาหาเราเนี่ย โยมบอกเราว่าโยมมีดั่งค์ ไหนๆ มึงควักให้กูดู ไหนมึงควักให้กูดู เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลาไปไหนเราก็บอก กูมีดั่งค์ๆ มีดั่งค์อยู่ไหน กูพูดเอง

ปฏิบัติก็เหมือนกัน มีย่างนี้ไหม เหลืออะไร หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่ลี ไปลี หลวงปู่ลีใคร ไปถามนะ ถามเรื่องปฏิบัติ เวลาพวกเรานั่งกัน โอ้โฮ รู้โน้น รู้นี้ ไปถาม หลวงปู่ทำอะไร หลวงปู่ลีจะตอบเลย “นั่งตลอดรุ่งก็รู้เอง” มันมีอะไรใจ มันมีอะไร นั่งตลอดรุ่งแล้วมันมีอะไร มันเหลืออะไร

หลวงปู่เจี๊ยะเวลาถาม “มีย่างนี้ไหม เหลืออะไร” ท่านพูดกับเรา ตอนนั้นท่านพูดว่าอย่างไรนะ คือว่าโต้แย้งกันนะ โต้แย้งกันมาก แล้วทีนี้เพียงแต่ว่าจิตมันไม่ตรงกัน เพราะว่าท่านพิจารณากาย ของท่านจะดูตามข้อกระดูก นั้นพิจารณากาย พิจารณาการนี้เป็นเจโตวิมุตติ แต่ของเราพิจารณาจิต พิจารณาจิตในปลุกคอกบัวที่ใจเล่มสุดท้ายหน้าหลังนั้นนะ

ทีนี้คนมันเหมือนกับทหารเรือ ทหารบกเถียงกันว่า “อาวุธของใครดีกว่ากัน” ทีนี้พอมันพูดกันไปอย่างนั้น สุดท้ายแล้วท่านเป็นอาจารย์ใช้ไหม ท่านก็บอกว่า “ไอ้หงบ ตอนที่เรายู่กับท่านอาจารย์” (ท่านเรียกหลวงตาว่าท่านอาจารย์) ท่านอาจารย์ก็บอกว่า “เจี๊ยะเอ๊ย เจี๊ยะพิจารณาแต่กาย เจี๊ยะลองพิจารณาจิตสิ ลองพิจารณาจิต” แล้วท่านก็ไปพิจารณาจิต

เข้าขึ้นมาท่านบอกว่า “เหมือนกัน” ท่านบอกเลยว่า “ท่านอาจารย์ไม่เห็นค้ำอะไรผมเลย” คือท่านพยายามจะโน้มน้าวให้เราพิจารณาภายใน ไอ้ที่แรกเราก็คือ เพราะว่าเราก็แบบว่า ไปประสาเรานั้นนะ สุดท้ายท่านโน้มน้าว พูดอย่างนี้บ้าง อืม ถ้าหลวงตาบอกว่าให้หลวงปู่เจี๊ยะพิจารณา หลวงปู่เจี๊ยะพิจารณาได้ ถ้าเราพิจารณาจิตก็จริงอยู่ ถ้าเราพิจารณาจิตได้ เราก็ต้องพิจารณาภายในเหมือนกันใจ เราก็ต้องพิจารณาภายใน

อย่างที่ว่า พอพิจารณาภายใน พยายามฝึกทำพิจารณาภายใน ตั้งขึ้นมา ทั้งๆ ที่เมื่อก่อน ครั้งแรกเราพิจารณาภายในอยู่ เพราะมันเห็นภายในเหมือนกัน แต่พิจารณาไม่เป็น แล้วมันพิจารณาไป มัน

ไม่ใช่นิสัยของตัว เริ่มต้นปฏิบัติใหม่ ทุกคนก็คิดอย่างนั้นหมด ทุกคนต้องพิจารณากายใช้ใหม่ เราก็พิจารณากาย นั่งสมาธินี้ นั่งหวั่นไหวหวั่นไหวเลยละ ตอนนั้น

เนลัซซิกไม่นอนเลยตลอดรุ่ง ที่นี้พอนั่งไปจิตมันสงบ นั่งบน นั่งอย่างนี้ พอเห็นกายมันเป็นเหมือนกับไอ้นี้ เนื้อวุ้นที่เขาหมูนอย่างกันเวลามีงานกันนะ มันเป็นก้อนเนื้อเลย สดๆ เป็นเลือดเลยนะ กลิ้งมาทับเรา นั่งอย่างนี้ พงะเลยนะ สมาธินี้แตกเลย ก็เออ ต้องพิจารณากายเร็ว ก็ทำไปเรื่อยๆ แล้วมันจิต มันซัดไปเรื่อยๆ ไม่เอาไหนเลย เช้ง คอตกเม่งทุกวันเลย

ก็เลยกลับมา เอ๊ะ จะทำยังไงได้ อย่างที่ว่า จะทำอย่างไรได้ ก็กลับมาใช้ความคิด ใช้ความคิด ไล่ความคิดไป แล้วมันสงบ อิม อย่างนี้ดีเลย แล้วมันเบาสบายมากเลย หลงปุ้มันมาเลย “นี่ทางของมิงๆ” เรานั่งอยู่อย่างนี้ หลงปุ้มันมาขึ้นต่อหน้าเรา “ทางของมิงๆ” พุดอย่างนี้เลยนะ เราก็มั่นใจ เพราะเราเองทำแล้วมันดี

เหมือนเรานะ กินอาหารอร่อยอยู่แล้ว แล้วเจ้าของอาหารบอกว่าอร่อย เอ็งเชื่อไหม ก็กินอยู่แล้ว อร่อย ใช้ใหม่ ที่นี้เราทำอยู่แล้วมันดีใจ หลงปุ้มันก็มาอีก “เออ ทางของมิง” ท่านพุดอย่างนี้จริงๆ นะ ในนิมิตเลย “ทางของมิง” พุดอย่างนี้เลย เพราะเราเป็นคนหยาบไป มันก็มั่นใจไป มันแบบว่ามันปักไปแล้ว ๘๐-๙๐ เปอร์เซนต์ แต่หลงปุ้มันมาอีก โอ้โฮ มัน ๑๐๐ เปอร์เซนต์เลย

ก็ลุยไปใหญ่เลย มันก็ทำมาได้อย่างนี้ แล้วพอมากลวงปุ้เจียะ หลงปุ้เจียะบอก “กูไม่ฟังมิงหрок”

ไปอยู่กับหลงปุ้เจียะนะ “มิงนะจำของท่านอาจารย์ใหญ่มา” เวลาเราพุด เราเถียงท่านนะ “มิงนะจำของท่านอาจารย์ใหญ่มา” ท่านว่าเราจำหลงตามาหมดเลย ถ้ามิงจะทำได้มิงต้องพิจารณากาย อย่งไรเราก็ไม่เอา อย่งไรเราก็ไม่เอา ไม่ใช่ไม่เอاهرอก มันเคยทำมาแล้ว แล้วมันไม่ใช่จริตใจ

สุดท้ายแล้ว ท่านพุดท่านเองนี้ว่า “ท่านอาจารย์ใหญ่ยังบอกเราให้ทำ เรายังทำเลย” อ้าว เราก็ทำ พอทำก็ตั้งขึ้นมา ก็ฝึกอยู่นานนะ ไม่ใช่จะได้หрок ก็ทำมาเรื่อยๆ แล้วสมัยนั้น สมัยสร้างวัดหลวงปุ้เจียะ มันอย่างนี้ที่ไหน สมัยสร้างวัดหลวงปุ้เจียะนะ ตกเย็นมานั่งสมาธิภาวนากันอย่างนี้ ทำวัตรเสร็จแล้วนั่งภาวนา

ท่านนั่งหน้า เราก็นั่งตรงข้ามท่าน นั่งกันอยู่อย่างนี้ นั่งทุกวัน นั่งกันอย่างนั้น พอทำวัตรเสร็จนั่งสมาธิ ท่านคงดูเราตลอดเวลาไป ออกมา “ทำไมมึงนั่งเอียงๆ อย่างนี้ล่ะ” ท่านว่านะ “ทำไมนั่งเอียงๆ ทำไมมึงนั่งเอียงๆ” โอ้ว จิตอย่างนี้เลย โอ้ย ใสเลย เพราะคะแนนมันดี ไม่กลัวหกรอก แล้วพอท่านให้ทำก็ทำมาเรื่อย ทำมาเรื่อย ก็ตั้งกายขึ้นมาไง

พอดังกายขึ้นมาพิจารณา มันเห็นในนิมิตนะ มันเห็นในจิต พอจิตตั้งขึ้นมาเห็น โครงสร้างเป็นแบบโครงกระดูกที่เขาแขวนไว้ตามวัด ตั้งขึ้นมอย่างนั้นเลย แล้วมันละลายลง ละลายเหมือนน้ำแข็งเลย ละลายลง เราก็มานหาท่านเลย

“กายละลายหมดเลยๆ”

“แล้วมันเหลืออะไรล่ะๆ”

หงายท้องเลย นี่กว่าหมดแล้วไง แล้วเหลืออะไรวะ พอท่านพูดเสร็จมันสะกิดใจนะ ไม่ตอบเลย เงียบ แล้วมันเหลืออะไร ตอบอะไร มันละลายหมดมันก็ปล่อยเลยๆ มันจับอะไรได้ อย่างนี้ไง หมายถึงว่าที่เราพูดเห็นไหม กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แล้วเหลืออะไร หลวงตาเน้นตรงนี้น้อย ในเทศน์หลวงตาก็นั่นตรงนี้ แต่พวกเราฟังกันไม่เป็น

พระโศดบัน เวลามันปล่อยกายหมดแล้ว ยถาภูตัง ตัวปล่อย ญาณทัศนะ ญาณรู้ว่าปล่อย ใครเป็นก็รู้ว่าปล่อย เห็นไหมที่เราพูด ทุกคนสะอึกเลยนะ ไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ของกู คือกู เพราะไอ้กูมันเป็นคนพูดใช่ไหม แล้วถ้ามันปล่อย กูปล่อย แล้วกูคนที่มันปล่อยอยู่ไหน คนที่มันปล่อยกายมาอยู่ไหน

กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ กายเป็นกาย จิตมันปล่อยไปแล้ว จิตคืออารมณ์ มันปล่อยไปแล้ว ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วไอ้คนที่มันปล่อยจิตมา ปล่อยกายมามันอยู่ไหน มันต้องรู้ชัดเจน ใจ นี่ใจสิ่งที่เหลือ ไม่ใช่โยนทิ้งไปแล้วก็ โอ้ย โศดบันนะ จับแม่ง โยนทิ้งไปเลย อู๊ย ว่างๆ เรานี้เป็นคนโยน

ไอ้ที่ว่าปล่อยๆ เข้าใจกัน ไม่เป็นนะ ไม่รู้อย่างนี้แล้วจับ ชักอย่างนี้ไม่เป็น นี่ใจ เป็นไม่เป็น คุณกันคำเดียวเอง แล้วเหลืออะไร ถ้าประสาเรานะ ถ้าสมมุติเป็นกิเลสพูดนะก็ผิดอีก มันก็จะ

ให้เหลือใช้ไหม เราทำอะไร เหมือนเรา เราจะใช้หนี้ เราเป็นล้านหนึ่ง เราใช้ไปเก้าแสน เหลืออีกแสนเก็บไว้ ถ้าวัดจะไม่เหลือเลยไง ไอ้แสนนั้นเป็นกิเลสไง

ถ้าเหลือแบบกิเลส ฟังอย่างนี้ เราพูดบ่อย เวลาเราพูดนี่นะเป็นธรรมะ แต่เวลาเราพูดจบไปแล้ว เอ็งจำไปนะเป็นกิเลสหมดเลย ต้องเหลือใช้ไหม พอไปปฏิบัติแล้วเขาจะให้เหลือใจ กิเลสมันก็ได้ช่องใช้ไหม เอาตรงเหลือนั้นเป็นกิเลส ไปแอบอยู่ตรงนั้นไง ฉะนั้นเวลาปฏิบัติไม่ต้องให้เหลือ ล้างให้เกลี้ยงเลย สิ่งที่เหลือคือความสะอาดบริสุทธิ์ที่มันรู้ของมันเอง

พอฟังเราพูด คำพูดของครูบาอาจารย์เห็นไหม หลวงปู่มั่นท่านยังบอก ท่านไม่พูดหมดใจ ถ้าพูดหมดแล้วพวกเราเอาไปเป็นสัญญาใจ เอาไปเป็นโครงสร้างที่เราจะเลียนแบบไง ดายกิเลสเลยนะ กิเลสจี๋หัวตายท่า เพียงแต่ของจริงมันพูดกัน สิ่งที่เหลือต้องให้เหลือตามความเป็นจริง มันเหลืออย่างไร ให้มันเหลือตามข้อเท็จจริงของมัน ไม่ใช่เราไปสร้างให้เหลือ

แต่เวลาปฏิบัติไม่ใช่เหลือ ทิมไปเต็มตัวเลย ล้างหมดเกลี้ยงเลย จิตมันเป็นนามธรรม จิตมันรู้เอง แล้วเหลืออะไร หา ยังมีอีกหรือวะ กับกุฎิเลยนะ กุไม่พูดเลย เจริญ เราก็ภาวนามาแล้วเรารู้ แต่เส้นทางนี้เรายังไม่ชำนาญใช้ไหม พอท่านพูดทีเดียวรู้เลย แล้วมันเหลืออะไร ยังมีอีกๆ ยังมีต้องซ้ำๆ อีก ไม่เกลี้ยงเลย ไม่เกลี้ยงสักคำเลย เเฉๆ กลับกุฎิเลย กลับ แล้วทำต่อ พอทำต่อขึ้นไป อ้อๆ

แต่ถ้าเป็นเมื่อก่อนนะ ถ้ายังไม่มีลักษณะ มันเกลี้ยงตายท่าเลย อ้าว ก็มันละลายหมดเลยนะ คิดดูสิ ร่างกายเรามันละลายเหมือนน้ำแข็ง ละลายเกลี้ยงเลย ละลายไม่มีอะไรเหลือเลย โอ้โฮ ก็คิดว่าแบบ ภูทำได้แล้วละเว้ย รับรายงานผลเลย เอาการบ้านไปส่งอาจารย์ไปส่งการบ้าน ถ้าไม่ได้ตรวจการบ้าน ถามว่า แล้วมันเหลืออะไร แม่ง การบ้านภูผิตหมดเลย เก็บไว้ในใจ กลับไปทำต่อ

แล้วเราเดี๋ยวนี้มาฟังหลวงตาเทศน์ แล้วเราพูด เห็นไหม กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วสิ่งที่เหลือ หลวงตายังบอก แล้วเหลืออะไร สิ่งที่เหลือ เหลือคืออะไร เวลาที่เห็นไหม โสดาบัน สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ทิ้งไปแล้ว ตัวมันมีจิตเห็นไหม จิตมันเข้ามาเรื่อยๆ สกิทาก็ยังมี อนาคาก็ยังมี เพราะอะไร เพราะมันจะไปเหลือตัวจิตล้วนๆ ใจ

แล้วพอถึงนั้นต้องทำลายตัวนี้ทิ้งหมดเลย มันเหลืออะไร เหลือตัวนี้ มันต้องเหลือ เหลือเข้ามาเรื่อยๆ เหมือนเวลาทำงาน เห็นไหม ทำงานเสร็จๆ ถึงอนาคา เห็นไหม อนาคาบอกว่านี่ว่างหมดเลย แต่มึงยังขวางอยู่นั่นนะ ไอ้เหลือๆ ไอ้เหลือตัวที่ขวางอยู่นะ ไอ้เหลือคนที่ทำความสะอาดบ้านไง พอทำความสะอาดบ้านมาเรื่อยๆ เหมือนसानลุ่ม สานไปเรื่อยๆ แม่่ง ลุ่มครอบงุม ยังออกไม่ได้

सानลุ่มไง อยู่ตรงไหนเราก็นานลุ่ม สานไปเรื่อย พอสานเสร็จลุ่มแม่่งเสร็จแล้ว แล้วกูออกอย่างไร ลุ่มเสร็จแล้ว มึงก็ออกมาสิ ออกไม่ได้ มันต้องเป็นอย่างนั้น มันเหลืออะไรเหลือมา พอเหลือมา ถึงที่สุดแล้ว พระอรหันต์ไม่มีอะไรเหลือ เวลาเราพูดเห็นไหม “จิตพระอรหันต์ ผิด”

หลวงตาเวลาท่านพูด อธิบายพวกเรา จิตพระอรหันต์เป็นอย่างนั้นๆ แต่ถ้าจิตพระอรหันต์ ผิด เพราะตัวจิตตัวภพ ตัวจิตคือตัวภพ ตัวจิตคือตัวที่เหลือ ต้องทำลายตัวจิต แต่ตอนนี้ไม่ต้องทำลายนะ ตอนนี้ซัดเข้าไปเต็มที่แล้ว เดี่ยวจะรู้เอง มันยังทำลายมันไม่ได้หรอก ทำลายไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันมีเปลือกใจ มันมีเปลือก มันมีสิ่งที่หุ้มอยู่ เราจะไปถีบมันที่ไหน

มีครูบาอาจารย์บางองค์ไม่เอ่ยชื่อ สอนอย่างนี้ ไม่ต้องทำอะไรเลย ทำจิตสงบเข้าไป แล้วไปแก้กันที่อวิชชา คือไปแก้กันที่ตัวจิตใจ แล้วลูกศิษย์เขามา เราถาม สมมุติคนนี้ใ้ส่ฐท สมมุติว่าคนนี้ใ้ส่ฐท แล้วคนนี้ไม่ถอดส่ฐทไม่ถอดส่ฐเอี๊ยะ แต่จะเอาส่ฐเอี๊ยะขึ้นในมาซักใ้ไหม ถ้าเราจะทำความสะอาดขนาดไหน มันก็ต้องทำความสะอาดที่ตัวส่ฐท ตัวส่ฐทต้องสะอาดก่อนใ้ไหม

มีอยู่อาจารย์หนึ่งสอน ทำจิตสงบลึกๆ เข้าไปเลย ไม่ต้องทำอะไรเลย แล้วไปแก้ที่อวิชชา อีกร้อยชาติๆ มึงทำไปเลย นี่ไง พูดแค่นี้รู้เลยว่าอาจารย์ไม่เป็น อาจารย์นี้ใ้แต่ทฤษฎีมา แล้วใช้ตรรกะทำความเข้าใจตัวเอง แล้วเอาตรรกะ เอาทฤษฎี เอาความรู้ันนี้ไปสอนลูกศิษย์ แล้วทั้งๆ ที่ตัวเองก็ไม่วุ่นะ ถ้าตัวเองวุ่นะ ครูบาอาจารย์อย่างเช่นหลวงตา ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ลูกศิษย์นี้จะเป็นธรรม

ลูกศิษย์ที่เป็นธรรมนะ จะทำตามเนื้อผ้า ถ้าลูกศิษย์ที่ไม่เป็นธรรมนะ มันจะทำเป็นทิจูมานะ มันเหมือนกรณีของอภิธรรม กรณีอภิธรรมนี้ะ เรากินน้ำเรารู้ว่ากินน้ำใ้ไหม พอกินน้ำเสร็จ กินหนอ จริงไหม

เราจะบอกว่าหลวงปู่สอนอย่างนี้ หลวงปู่สอนในมุตโตทัย เห็นไหม การดื่ม การเหยียด การกู่ ต้องมีสติตลอดเวลา นี่คนเป็น เพราะการดื่ม การเหยียด การกู่ มันเป็นปัจจุบันธรรม แต่เพราะเรา เราคิดว่าเราปฏิบัติไม่เป็นใช่ไหม พอเราจะให้มันชัดเจนไง พอดื่มก็ต้องบอกว่าดื่มหนอ เพื่อเตือนให้เรารู้ว่าดื่ม ให้มันมีสติไง ให้มันมีรู้อาการดื่ม เพราะอาการปัจจุบันมันเร็ว เราไม่ทันมัน

พอดื่มก็ว่าดื่มหนอ เห็นไหม นามรูป เกิดหนอ รู้หนอ อารมณ์สร้างหมดนะ อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าไม่เป็น ก็จะสร้างอารมณ์อย่างนี้ คุณอาจารย์ที่สอนตรงนี้ คุณต้องมีพิธีกรรม ต้องมีอย่างนั้น นั่นนะพิศหมดเลย แต่ถ้าเป็นหลวงปู่ หลวงตา ไม่มี มึงนั่งก็ก้นมึงก็ติดพื้นอยู่ มึงก็รู้ว่ามึงนั่ง นั่งหนอ ๗ ไ้ก้นกูติดอยู่ไม่รับรู้ละ แต่กูไปนั่งหนอ ๗ นั่งหนอที่ไหนวะ นั่งหนอ ๗ ก็ก้นมึงนั่งไ้ห่า

อาจารย์ที่ไม่เป็นนะก็ไปทำแบบว่าถือเคร่ง โอ้โฮ ไปนั่งก้นบนชื้อ บนต้นไม้ ตกมาขาหัก แขนหัก ส่งโรงพยาบาล เขามาเล่าให้ฟัง ฟังแล้วเศร้าฉิบหายเลย รู้เลยว่า อ้อ อาจารย์มันไม่เป็น อาจารย์มันไม่เป็นแล้วไปทำกันอย่างนั้น แต่ถ้ามันเป็นนะ เราจะนั่ง เราจะนั่งแก้งวงใช่ไหม เราก็ต้องมีสติของเรา มันจะตกบ้างเป็นครั้งเป็นคราว บางทีจะตก แต่ถ้ามีสติแล้วไม่ตก

สังเกตได้นะอย่างเช่นหลวงปู่จวน เวลาท่านนั่ง ท่านนั่ง ไปภูทอก เมื่อก่อนยังไม่มีบันได คิดดูสิ ถ้าสัปหงกก็ตกก็แล้วกันนะ ท่านนั่งหน้าผาเลย สมัยนั้นไปอยู่ใหม่ๆ ยังไม่มีบันได ไม่มี ไม่มีอะไรทั้งสิ้น เพราะท่านไปนั่งไง ท่านไปนั่ง ท่านไปภาวนาไง แล้วท่านก็ไปนั่งไปภาวนา จิตท่านสว่าง ท่านเห็นหมดละ เวลาไปทำ พวกเรานี้ทำ งงนะ

ตอนหลวงปู่จวนจะทำบันได ให้ฝรั่งมาประมูล ว่าตีค่าเท่าไรในการทำบันไดขึ้นอย่างนั้น เขาตีถึงสิบล้านเลยนะ หลวงปู่จวนบอกผู้มีล้านเดียว แล้วท่านก็ขึ้นไปข้างบนใช่ไหม ขึ้นไปผูกกับต้นไม้ ไปผูกกับหน้าผา ไรขอกลงมา คือว่า ประสาเรา ฝรั่งทำมันต้องมีเครื่องมือเครื่องมือต้องมีทุกอย่างเข้ามา

ของท่านมีเชือกเส้นเดียว ผูกเอา แล้วก็ไรขอกลงมา จะกลัดดอกเป็นบันไดนะ เอาเชือกผูกเอา แล้วไรขอกลงมา เห็นไหม พอตั้งฐานได้ ก็เอาไม้ตีแล้วก็วางไม้เป็นบันไดเดินลงมา นี่คนเป็น

กับคนไม่เป็นมันคนละเรื่องเลยนะ นี่พูดถึงเวลาธรรมเห็นไหม เวลานั่งที่เดียวก็ตาย แต่ตายไหม ละ ไม่เคยตกไม่เคยอะไรเลยนะ ไม่มีอะไร แต่คนไม่เป็น เราไม่เป็น แล้วทำกันเสียหาย

เวลาปฏิบัติเป็นอย่างนั้นหมด เดียวนี้ เป็นพิธีกรรมเฉยๆ แล้วยังพูดเป็นวิทยาศาสตร์นะ ต้องจับต้องได้ ต้องอย่างนั้นได้ ก็จับต้องได้ มันถึงเป็นวัตถุใจ มันถึงเป็นกิเลสหมดใจ แต่ถ้าเป็น ความจริงนะ ความจริง ประสาเราเนี่ย ถ้าเราคิดธรรมดา เห็นไหม เราคิดแล้วเรบอกคิดมโน ก็ดี ก็ มันชัดเจนใจ นี่คือปัจจุบัน ก็ให้มันชัดเจนใจ

แต่ถ้าคิดให้ละเอียดอีกชั้นหนึ่งสิ เราคิดนั้นคือตัวจริง คิดมโนนั้นคือตัวปลอม เรานั่งกิน อย่างนี้คือตัวจริงใช่ไหม นั่งมโนคือตัวปลอม แล้วมึงสร้างอารมณ์ปลอมตลอด แล้วมึงจะไป เข้าถึงความจริงได้ไหม มันไม่ได้ แต่! แต่มันก็ว่างนะ ว่างเพราะอะไร ว่างเพราะมันเป็นคำ บริกรรมใจ มโน ความรู้สึกมโนก็ดึงให้จิตเราไปใช่ไหม มันก็แค่นั้น

แต่มันไม่ลงไปอีกเพราะอะไร เพราะว่าเราคิดว่าอันนี้เป็นวิปัสสนาสายตรง คือเราไป เข้าใจกันเองใจ เราไปเข้าใจกันเอง เอาวิธีการเป็นเป้าหมาย วิธีการ พระพุทธเจ้าสอน วิธีการ ศิล สมาธิ ปัญญา เห็นไหม ชั้นของสติ ชั้นของสมาธิ เป็นวิธีการ เป้าหมายมันคือตัวจริงคือตัวใจ

ทีนี้พอเราเอาวิธีการนั้นเป็นเป้าหมายแล้ว เพราะมันมโน ว่างมโน รู้มโน มันก็เลย กลายเป็นว่างที่ไม่มีสติใจ เพราะใครมาจะบอกเราทุกคนนะ

“หลวงพ่อกับข้ามา ๒๐ ปีแล้ว ว่างๆ ทำอะไรไม่ได้เลย ว่างๆ”

ก็สร้างตัวปลอมไว้ไง สร้างอารมณ์ไว้เห็นไหม ถ้าปกติ เราก็จะฟังชานมันก็ทุกข์ พอสร้าง บั๊บบันก็สุข เออ ดีเว้ย ว่างดีเว้ย แล้วก็ จริ่งไหม ก็เราได้แค่นี้ไง แล้วพอเวลาเราพูด โดยข้อเท็จจริง ของเรานะ เรบอกว่ มิจาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิมันจะมีสติ มันจะลึกกว่านี้ แล้วมันจะรู้ตัวขึ้นมา อย่างเช่นเรา เราตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ทำอะไรเรารู้ใช่ไหม

เราลองเบลอสสิ เราทำอะไรก็ทำอยู่ แต่ไม่รู้รู้ทำอะไรนะ นี่เหมือนกัน จิตมันก็ว่างของมัน เพราะมันไม่ได้ฟังชาน เหมือนโดนกดไว้ เราถึงบอกว่าสมาธิอย่างนั้นเป็นมิจานะ แต่ถ้าเป็น ความจริง ความจริง เห็นไหม เราทำอะไรเรารู้ตัวตลอดเวลา หลวงปู่มั่นพูดนะ แหม เรา พิจารณาของเราใจ ท่านบอกเลยนะ การคิด การเหยียด การรู้ ต้องให้มีสติตลอดเวลา

ทีนี้ถ้าคนไม่เข้าใจก็ตีความเลย เหมือนกันเลย เพราะเราก็ตี๋หนอ ฐ์หนอ ขยับหนอ อยู่ แล้ว เห็นใหม่ เหมือนกันเลย แต่ไม่เหมือนเห็นใหม่ ไม่เหมือนเพราะว่า..

โยม : แล้วมันต่างอย่างไรกับอานาปานสติซึ่งของแท้ดูลม แต่เราไปจับพุทโธไปด้วย พุทโธนี่คือตัวปลอม

หลวงพ่ : ตัวปลอมๆ อันนี้คือตัวปลอม

โยม : แล้วนั่งหนอ กับพุทโธ ต่างกันอย่างไร

หลวงพ่ : ต่างกัน ต่างกันที่ว่า คำว่าปลอม เรารู้ตัวเองว่าเราเอาของปลอม เพื่อเข้าไปหาความจริง หลวงปู่มั่นพูดอีกละ

“ต้นคดปลายตรงไม่มี” ถ้าต้นตรงปลายถึงจะตรง

ถ้าเริ่มต้นจากต้นคด ปลายจะตรง.. นี่ไง มันผิดตรงเริ่มต้นนี่ไง ถ้าพุทโธมันก็เป็นสมมุติ เรานึกขึ้นมา แต่เราตั้งใจเพราะตี๋หนอ ฐ์หนอ เขี่ยคหนอมันเป็นกิริยาที่มันเป็นสัญชาตญาณที่ การขยับของร่างกายมนุษย์ การกำหนดพุทโธ เห็นใหม่ เป็นคำบริกรรม ในเมื่อเรารู้ว่าคำบริกรรม สติเราพร้อมเพราะทำไม เพราะข้าวสารมันเป็นข้าวสุกไปไม่ได้ เรารู้ว่าเราเอาข้าวสารมา เราจะ หุงข้าวสารให้เป็นข้าวสุก เรารู้ไหม

คำบริกรรม จิตเรามันคิบๆ จิตเราเป็นสมมุติ จิตเราเป็นอวิชา จิตเราไม่มีกิเลสครอบงำ อยู่ แต่เราศรัทธาธรรมของพระพุทธเจ้า เราศรัทธาศาสนาธรรม คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เรานึก จิตคิบๆ คือข้าวสาร เราจะอยากให้ข้าวสารเราเป็นข้าวสุก นี่ไงถ้าข้าวสาร นี่ไงพุทโธๆ คำ บริกรรม เราทำ เห็นใหม่ เราต้องกลายเป็นข้าวสุก พุทโธๆๆ ถ้าจิตสงบก็คือข้าวสุก คือตัว ข้าวสารมันเข้าใจแล้วมันทำของมัน

เรานึกพุทโธใช่ไหม เราตั้งบริกรรมพุทโธ เราตั้งขึ้นมาใช่ไหม ออกมาจากไหน ออกมา จากข้าวสาร ออกมาจากตัวจิต ทีนี้ไอ้ที่ว่า การว่า ฐ์หนอ การเคลื่อนไหว ข้าวสารเหมือนกัน ถ้าเอา ข้าวสารให้เป็นข้าวสุกมันก็จะสุกใช่ไหม แต่เรานึกว่าข้าวสารนี้มันเป็นข้าวสุก ตัวของการปฏิบัติ มันเข้าใจ คิดแต่ว่า คิดว่าข้าวสารนี้มันเป็นข้าวสุกแล้ว มันไม่มีการเปลี่ยนแปลงใจ

แล้วถ้าเราเข้าใจผิด เห็นไหม มันเริ่มต้นจนทิจิผิดนี้แหละ ทีนี้พุทโธนี่เป็นสิ่งที่นึกขึ้นมา ใจใหม่ ใจ หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ไง ท่านพูดบอกว่า ความคิดเรา ความคิดปกติสามัญของเราเนี่ย ความคิดนี้ ความคิดโดยอวิชา ความคิดโดยกิเลส ใจใหม่ แต่พุทโธนี่มันเป็นกิเลสใหม่ เป็น มัน เป็นความคิดใหม่ เป็น แต่มันเป็นความคิดฝ่ายธรรม สังขารปรุงเป็นกิเลส สังขารปรุงเป็นธรรม เป็นธรรมคืออะไร เป็นธรรมคือกรรมฐาน ๔๐ ห้อง

พุทธานุสติใจใหม่ เรื่อยอยู่นี้ เราพุทโธๆๆๆ จนพุทโธมันพุทโธไม่ได้ ฟังสิ รู้หนอมัน มีรู้หนอจนรู้ไม่ได้ใหม่ รู้หนอต้องชัดเจนตลอดเวลาเนาะ ถ้าไม่ชัดเจนนั้นผิดแล้วนะ แต่พุทโธๆๆๆ เห็นไหม ข้าวสารมันจะเป็นข้าวสุก พุทโธๆๆๆ มันละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ จนพุทโธเป็น เราเลย เห็นไหม พุทโธเป็นเรา พอเป็นข้าวสุกแล้ว นึกพุทโธไม่ออกแล้ว พุทโธนึกไม่ได้เลย

แต่ถ้ายังนึกได้อยู่ มันยังดิบๆ สุกๆ อยู่ เห็นไหม เรายังนึกได้อยู่ เราต้องนึกไปเรื่อยๆ พุทโธๆๆๆ เพราะตัวมัน ตัวสมาธิคือตัวจิตเป็น ทีนี้มันใกล้เคียงกันมากใจ มันใกล้เคียงกันมากจนเรา แบ่งไม่ถูกเลย อย่างเช่นอานาปานสติก็เหมือนกัน อานาปานสติ เขาก็ต้องลมหนอ ลมหนอ ถ้าลมหนอนี้ ลมต้องชัดเจนอยู่ตลอดเวลา จริงไหม

อานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าออก เรากำหนดลมอยู่ตลอดเวลา จิตมันจะอยู่กับลมตลอดเวลา อยู่กับลม ลมละเอียดเข้าไป ถ้ามันถึงนะ เวทนาสักแต่ว่าเวทนา ถ้ามันถึงอยู่นี้ เราเคย เป็น เวลาที่กำหนดลมหายใจ อานาปานสติกำหนดลม เพราะเราลงหมด ประสาเรา เราเข้าสมาบัติ เราใช้อย่างนี้เลย

พอลม พอมันถึง แบบว่าจิตมันปล่อยหมดแล้ว แต่มันเข้าไม่ถึงอัปปนา คือเข้าไม่ถึงจิตที่ ลึกกว่า มันไม่เข้า มันแบบว่าทำสมาธิบางทีมันก็เข้าบางทีมันก็ถึง คือสักแต่ว่าใจ พอสักแต่ว่านี้ โอ้อโฮ ลมนี้แหละเป็นเหมือนสไปเป็นแก้วเลย เป็นท่อนซุงเลย พับพับๆ โอ้อโฮ ถ้าคนไม่เป็นก็เรียกว่า โอ้อโฮ มหัสจรรยัธิบายเลย แต่ถ้ากำหนด ถ้าขั้นตอนต่อไปถ้ามันกำหนดดีๆ จิตมันคินะ จากที่ว่า ใสๆ มันเริ่มจางลง จางลง จนไม่มีลมหายใจ

พอไม่มีลมหายใจปั๊บ เราก็กลัวสิ จะตายใจใหม่ ถ้ารู้หนอนี้ ลมหายใจห้ามมีไหม รู้ลมหนอ ลมหนอ ลมขาดไม่ได้ ถ้าลมขาดคือว่าเราไม่รู้ใจใหม่ พอเรากำหนดลมหายใจๆๆ พอ กำหนดลมหายใจ อานาปานสติ ลมเริ่มละเอียดเข้าไปนะ โอ้อย่างสักแต่ว่านี่จะเป็นแท่งเลย แต่ถ้า

มันไม่สักแต่ว่านะ มันพัฒนาของมัน กำหนดลมหายใจเข้าออก ลมละเอียดมาก ละเอียดจนแผ่วเบา จนกำหนดลมแทบจะไม่รู้สึกลมหายใจเลย

จนลมหายใจนี้ดับ ดับเลย พอดับเลย ดับเลยนี้ยังไม่เข้านะ เพราะมันเริ่มดับ ปฏิภานของมัน จิตมันเริ่มจะเข้า พอจิตเริ่มดับ เพราะคำว่าดับแล้ว ใครรู้ว่าดับ เพราะมันจะมีหรือมันจะดับ จิตยังรู้อยู่ มันยังไม่ถอยเข้าไป ถ้าอย่างนี้ปั๊บ เสียงยังได้ยินอยู่ เพราะมันยังรู้ อายตนะยังมี จิตมันยังออกับรู้อยู่ จนเริ่มละเอียดเข้าไปๆ ข้าวสารเป็นข้าวสุก ละเอียดเข้าไปๆ มันพัฒนาการของมันเข้าไปนะ

จากลมหายใจเริ่มจางลง ละเอียดลง จนไม่รู้จักลมหายใจเลย จนถอยเข้าไป สตินี้รู้ตลอดเวลาเลย เข้าไป นิ่ง จนเข้าถึงสักแต่ว่าดับ พับ นิ่งอยู่นี่นะไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย ความสัมผัสอะไรไม่มี อายตนะไม่มี สักแต่ว่ารู้ นิ่งเป็น.. ถ้าจะบอกว่าค่านิ่งเป็นหัวต่อ เขาจะบอกว่าสมาธิหัวต่ออีก ไม่ใช่ สมาธินี้ชัดเจนมาก อธิปนาสมาธิ รวมใหญ่ เจริญ ทีหนึ่งหลายๆ ชั่วโมง อาศัยเกาะลมเข้าไปเห็นไหม อานาปานสติ

คำว่าอานาปานสติกับรู้ลมหนอนี่ต่างกันไหม อานาปานสติมันมีขั้นตอนของมัน หยาบละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ แต่รู้ลมหนอนี่ รู้ลม รู้หนอๆ ประสาเรานะ ก็หยาบๆ อยู่อย่างนี้ มันเข้าละเอียดไม่ได้หรอก เพราะต้องรู้อยู่ ก็เหมือนเรารู้ลมอยู่ ลมขาดไม่ได้ไง ข้อเท็จจริงเป็นอย่างนี้นะ แล้วมีพระสอนกัน พระมหาเรา บอกว่าในวงการพระของเขา เขาบอกว่า กำหนดลมหายใจนี้ลมต้องขาดต้องหายไป

เวลาเราสอนเขานะ บอกว่าเป็นไปไม่ได้ ต้องมี เพราะถ้าบอกว่าลมต้องขาดต้องหายไป เราก็จะสร้างความขาด กิเลสมันละเอียดมาก แต่ความจริงๆ คือลมต้องไม่มี ต้องขาดจริงๆ แต่เราเถียงเขา เพราะเราเถียงเขา เพราะเราสงสัยเขา ถ้าเราไม่บอกเขาอย่างนี้ปั๊บ ถ้าเราเห็นด้วยกับเขาปั๊บ เขาก็จะไป รู้ลมหายใจนี้ ลมเข้าลมออก แล้วก็ก็จะนึกให้มันหายใจ แล้วมันก็จะตกง่วงก็อยู่อย่างนั้น

จริงๆ ลมมันต้องดับหมด แต่! แต่ต้องดับด้วยข้อเท็จจริง ไม่ใช่เราตั้งใจหรือว่าเปิดช่องให้มันดับไง เปิดช่องให้มันดับคือมันตกง่วง กิเลสนี้ มีงอย่าให้มันรู้อะไรนะ ถ้ามันรู้อะไรนะ มัน

สร้างภาพให้มึงก่อน แล้วเสร็จหมด นี่การปฏิบัติยาก ยากตรงนี้ ครูบาอาจารย์ ถ้าฉลาดๆ ท่านจะพูดอะไรนี้ไม่ให้รู้หมดใจ จะบอกแต่วิธีๆๆ

แล้วเวลาเกิดขึ้นกับเรา มันเกิดเอง แล้วพอมันเกิดเอง สมมุติเรานั่งอยู่นี้สัก ๒ คน ปฏิบัติด้วยกัน วิธีเดียวกัน ทุกอย่างเหมือนกันหมดเลย เวลาเกิดนะยังไม่เหมือนกันเลย เพราะมันอยู่ที่จิตนิสัย อยู่ที่วาสนาของคน มันไม่เหมือนกัน ฉะนั้นเวลา เราจะพูดบ่อย เวลาเราพูดถึงปัญหาของคนนี้ คนนี้นั่งฟังเป็นคติได้ แต่อย่ายึด ถ้ายึดไปแล้วผิด

เมื่อก่อนมันมีอยู่ สุณิสสา เขานั่งตลอด นั่งสว่างทุกวันนี้แล้วเราบอกว่าถ้าคนที่นั่งได้สว่างทุกวันนี้ จิตมันสงบได้มันต้องมีกำลัง แต่ทำไมเขาไม่มีกำลังล่ะ เราบอกนั่งหลับเขาไม่เชื่อ เขามียอมเชื่อ สุดท้ายเขานั่งอยู่นั้น พวกไอ้กับพวกอะไรเขานั่งจับกัน เขาบอกกรนเลย เขาบอกหลับแน่นอน มาหาเรานะ จนยืนยันว่าหลับถึงยอมรับว่าหลับ อันนี้อันหนึ่ง

สอง เขาบอกเขานั่งได้ตลอดเวลา แต่เวลาเราตอบปัญหาคนอื่น แทะขอบฟังแล้วแทะเอาไปปฏิบัติ แล้วแทะก็มาหาเรา

“ไม่ดีเลย หลวงพ่อ ไม่ดีเลยๆ”

เราสงสารเขา นี่ลูกศิษย์ใช้ไหม ไกล่จริต

“ก็มึงเลือก กูไม่ได้สอนมึง กูสอนคนนี่ แล้วมึงเอาไปทำไม”

“อ้าว ก็นั่งฟังอยู่ก็คิดว่ามันง่ายไป”

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเรานั่งฟังกันอยู่ ถ้ามันเป็นคตินะ มันเป็นประโยชน์กับเราได้นะเราเก็บไป แต่ถ้าทำแล้วมันไม่ได้อย่างที่เรากำหนด มันก็คือวาสนาเรา ไม่ใช่ว่าเห็นเขากินอาหารอย่างอื่นอร่อย แล้วจะไปกินกับเขา ไม่อร่อยหรอก เราต้องกินอาหารที่ว่าอร่อยของเรา เป็นอาหารของเรา เราเห็นคนอื่นกินอาหารอร่อยนะ แล้วเราจะไปกินตามเขา อร่อยอย่างนี้ขมตายห้าเลย เนอะ

เราสังเกตได้ไหม เหล้าเนะ ขวดเป็นแสนเป็นล้านนะ มันซื้อมากินนะ โอ้โฮ ภูกินไม่เป็น ขมขมขม มันอร่อยตรงไหนของมันวะ สุดยอดๆ อร่อยตรงไหน เพราะเราไม่ใช่คอเขาใช้ไหม

แต่ถ้าเป็นคอเขานะ โอ้อโฮ เขาถนอมของเขานะ นั้นนะมันเป็นอย่างนี้ มันเป็นเพราะเราไม่เข้าใจ เพราะอย่างนี้ เพราะโลกเป็นอย่างนี้หมด เราจะบอกว่าโลกเป็นอย่างนี้หมดใช่ไหม

คำสอนของอิทธิธรรม เขาถึงสามารถสอนพวกชาวพุทธได้ แต่ชาวพุทธทำกันแล้วนะ คนที่จะภาวนาได้ มันจะต้องหลุดออกมาจากคำสอนอันนั้น มีคนที่ภาวนาอย่างเขา แล้วหลุดมาได้ มีบ้าง แต่น้อยมาก เพราะจิตมันเป็นอย่างนี้ เพราะเราทำ

อย่างเช่นนะ เราจะสอนผิดก็จริงอยู่ แต่เราสอนลูกศิษย์เป็นร้อยเป็นพัน จะมีสักคนสองคน ที่มันทำแล้วมันได้ของจริง พอได้ของจริงนะ มันแปลกด้วยนะ พอได้ของจริงปั๊บ เราเองเป็นคนได้ แต่เราอยู่ในกระแสสังคมที่เขาสอนกันอย่างนั้น พอเราไปบอกเขาว่าเขาเป็นอย่างนั้นนะ เขาจะว่าเราผิดทันทีเลย เขาว่าเราผิดด้วยนะ จนถ้าเขาแยกไปหาครูบาอาจารย์ที่แท้จริง ท่านจะบอกมีงะถูก อาจารย์มีงะผิด

เรื่องนี้เกิดขึ้นมาบ่อย แต่นานๆ จะเจอสักคนหนึ่ง ที่ปฏิบัติอยู่กับเขาแล้วจิตมันเข้าใจจริง พอเข้าใจจริงปั๊บ มันขัดแย้งกับคำสอนเขา แต่กระแสเขาจะรุนแรงมาก กระแสเขาจะแรง เขาจะบอกว่าไอ้คนที่ได้จริงนี่ผิด ไอ้คนที่ได้ของปลอมนี้ถูกหมดเลย เพราะหัวหน้านั้นปลอมมาตั้งแต่หัวหน้า เราเคยเห็นเรื่องนี้มาเยอะนะ

ทีนี้พอพูดออกไปมันก็เหมือนว่า เนอะ พูดออกไปเหมือนกับว่าเขาผิดๆ แต่เราก็พูดตามข้อเท็จจริง เราไม่ได้พูดเรื่องตัวบุคคล แล้วพออย่างนี้พอเข้าอย่างนี้ก็อย่างที่ว่า พูดเรื่องสัตถพตปรามาส เขาว่าธรรมนี้มีสัตถพตปรามาสใหม่ ผิดหมดใหม่ ผิดหมดเลย

แม้แต่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าตอนปฏิบัติ ๖ ปี สัตถพตปรามาสเพราะอะไร สัม เปลือก สัม เปลือกสัมนั้นมันหุ้มผลสัมทั้งหมดเลย แล้วจิตเราก็คือเนื้อสัมอยู่ในเปลือกสัมนั้น แล้วทำไปมันจะไม่ผิดได้อย่างไร มันผิดแน่นอน เพราะเปลือกสัมคืออวิชชา มันหุ้มจิตอยู่ แล้วใครทำที่แรกก็ถูกเลยมี ใครทำถูกมีไหม มันเป็นไปได้

ฉะนั้นไม่ต้องไปกังวลว่าสัตถพตปรามาส หรือไม่สัตถพตปรามาสใน ตั้งใจทำไป อย่างพูดเมื่อไหร่ อย่างที่ว่าลมหายใจ เริ่มต้นมันผิด ก็เรามาจากเรา มาจากกิเลส มาจากอวิชชา เพราะเราเกิดมีอวิชชาใหม่ แล้วจะไม่ให้มันมีได้ไหม นี่ไง คำพูดคำสอนเขานะ ต้องไม่มีตัวอยากนะ ถ้ามีตัวอยาก ปฏิบัติไม่ได้ มันเป็นไปได้

ในเมื่อเนื้อส้ม มันผลส้ม เปลือกส้มมันคุมเนื้อส้มทั้งใบอยู่ แล้วจะบอก จะมีช่องว่างของเปลือกส้มให้มีช่องลอดออกมาบ้างเลย มันไม่มีหรอก แต่มันต้องอาศัยทำไปจนเปลือกส้มนี้มันเราปอกเปลือกส้มออก เปลือกส้มมันจางลง มันหลุดไปบ้าง เออ นั่นนะ เป็นโอกาสที่จะเกิดวิปัสสนาตรงนั้น ก็ว่ามันต้องทำอย่างนี้ขึ้นไป

ถ้าเราเข้าใจอย่างนี้ปั๊บนะ พวกเราจะไม่เสียใจเลยว่าเราผิดเราผิด โช้ เราพูดกับพวกนี้บ่อยเมื่อก่อนเราบอกว่าคนโน้นผิดคนนี้ผิด ใหนี่จะถามเลยว่า แล้วตัวเองไม่เคยผิดหรือ บอกถ้าพูดเรื่องผิดนี้ ๓ ปีพูดไม่จบเลย ภูนี่เรื่องผิด ถ้าเราไม่ผิดมา เราจะรู้ได้อย่างไรว่าคนอื่นผิด เรานี่โคตรผิดเลย ก็มันทำไปทั้งตัวแล้วมันคนจริงจัง ทำไป คนผิดทำจริงๆ มันก็ผิดไปเต็มหน้าเลย ผิดก็ผิดไป อ้าว นี่ผิดนี้หว่า

เราถึงพูดไปเวลาเราพูดบ่อย เห็นไหม บอก พวกที่หลงผิดๆ เขาไม่รู้ว่าเขาหลงนะ เราไม่เชื่อ เขาถึงเวลาเขาต้องรู้ เพียงแต่ว่ารู้แล้วเขาจะแก้ไขไหม หรือจะกลับตัวไหม เท่านั้นเอง คนมีกิเลสในใจ คนปฏิบัติ ที่ว่าไม่รู้ตัวตัวเองหลงนะ เป็นไปไม่ได้ๆ มันมีลูกศิษย์หลายคนเขาไปปฏิบัติอิทธิกรรม พอไปปฏิบัติอิทธิกรรม แล้วพอไปถึงแล้วจิตเขาว่างไง เขาปล่อย เหมือนไปจำจากผู้หญิงอะไรมา

เขาไปปฏิบัติอิทธิกรรม พอจิตเขาว่างปั๊บ เขาไปถามอาจารย์เขา อาจารย์เขาบอกว่า โอ้อย่างนี้มันมีอยู่ในตำรา แต่อัตมาทำไม่ถึง อัตมาไม่รู้ ก็เออ ยังดีเว้ย มันพูดจริงๆ เขาบอกในตำรามันบอกอยู่ว่ามี เห็นไหม เราจะบอกว่า อาจารย์ที่หลงผิด อาจารย์ที่เขาไม่เป็น เวลาของจริงมันเกิดขึ้นมาตอบไม่ได้ ตอบไม่ได้หรอก

แต่ถ้ามันยังปฏิบัติอยู่ ภูเอาตำรามาสอนมึง ได้ คุยกันนี้ได้ แต่พอเราไปปฏิบัติแล้ว เกิดข้อเท็จจริงขึ้นมา เกิดอาการของจิตขึ้นมา ไปถามเขาเขาตอบไม่ได้นะ เพราะสิ่งที่เขาศึกษามา เขามาสอน เขาจำตำรา มา เวลาเกิดตามข้อเท็จจริง เขาไม่รู้หรอก เขาไม่รู้ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัตินะ เขาต้องการตรงนี้ อย่างที่พูดเมื่อกี้ พุทธโธสมมุติใหม่ สมมุติ พุทธโธคือกิเลสใหม่ กิเลสก็กิเลสทั้งนั้น ก็ภูสอนมาด้วยกิเลสนี้ไง

พอกิเลสมันเปิดออก เคี้ยวจะเจของจริง ภูรอของจริงตรงนั้นไง รอตอนฟ้าเปิด ถ้าฟ้าเปิดปั๊บ เออ ทุกอย่างจะเห็น จะรู้เลย นี่ฟ้ามันไม่เปิด ฟ้าไม่เปิด ภูก็บอกมึงทำอย่างนี้ รอฟ้าเปิด ถ้ามัน

ทำงานฟ้าเปิดได้นะ เราเดินได้เลย ต้นตรง ต้นไม้กด สิ่งที่ปฏิบัติกันอยู่นี้ ต้นมันกด แล้วมันกด กดไปตามต้นนะ ต้นมันกดใช่ไหม มันก็อไปตามต้น ไปเลย ว่างๆ ว่างๆ

ตอนนี้ย้อนกลับมาที่ เวลามาคุยอย่างนี้ปั๊บ ถ้าเราเข้าใจถูกต้อง เราทำปฏิบัติดีแล้ว เราต้องปฏิบัติแล้วต้องง่ายตาย ต้องทำได้สิ ไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะอะไร เพราะการเอาชนะตนเอง การเอาชนะกิเลสมันแสนยาก แต่ไม่เหลือวิสัยมนุษย์ เราสงสารมากนะ อย่างที่ว่านี่ ที่ให้บริกรรมพุทโธ เขามาอยู่ที่นี้ ๒-๓ อาทิตย์ไง เขาอุจิดกันมา แล้วเขามายก

“โธ้ย หลวงพ่อยาก ยากน่าดูเลย”

เรามันสังเวช มันสะท้อนใจมาก มันสะท้อนใจเพราะอะไร เพราะเราไปอุจิดกันอยู่ มันง่ายๆ มันทำอะไรง่ายๆ แล้วมันก็สบายๆ แล้วพอ เราเหมือนกับว่าสุขสบายแล้วไง แล้วมายก เราว่าผิด คนสำนึกว่าผิดแล้วจะมาปฏิบัติ พอปฏิบัติเข้ามันก็ทุกข์ยาก

เราจะบอกว่า จริงอยู่ พุทโธนี่ยากมาก การปฏิบัติมันยาก เพราะมันเป็นของจริง ก็ต้องยากอย่างนี้ มันเป็นของจริง แล้วเราจะเอาชนะตัวเองจริงๆ มันต้องทุ้มเท การเอาชนะตัวเองมันไม่ง่ายหรอก แล้วการปฏิบัติที่ว่าอย่างนี้ มันง่ายหรือไม่ง่าย แล้วมันง่ายนี้ หวานเป็นลม ขมเป็นยา หวานเป็นลม ของหวาน ของอร่อย ของกินเล่น บอระเพ็ดมันขม แต่มันเป็นยารักษาสุขภาพของเรา

พุทโธๆๆ การปฏิบัติธรรมนี้ ทุกข์ยาก ต้องทน ต้องสู้ แต่เป็นของจริง นี่เราไปคิดกันอย่างนั้น กิเลสมันก็ทอนกำลังเราเห็นไหม แล้วส่วนใหญ่จะเป็นอย่างนั้น เหมือนกับเราที่ โทษนะ ในความรู้สึกบางที เหมือนเราหลอกเขา ก็เขาสุขสบายกันดีอยู่แล้ว ลากเขาเข้ามาทุกข์ทำไม ก็เขาอุจิดกันอยู่เขาสบายแล้ว ว่างๆ ว่างๆ เลย แล้วลากเขาเข้ามาทุกข์ทำไม

บางทีเราคิดอย่างนี้เลยนะ เหมือนกับรับผิชอบใจ ใครมาก็บอกเขาผิดๆ แล้วพอจะเอาจริงขึ้นมา ก็ “โธ้ย มันยาก โธ้ย มันทุกข์” มันสะท้อนใจนะ เหมือนกับเขาดีกันอยู่แล้วไง ก็เหมือนกับคนเขารักกันแล้วดีกันอยู่แล้ว ไปยุแหย่ให้เขาแตกกัน ความคิดบางทีโลกเขาคิด เขาคิดกันอย่างนั้นนะ เวลาเขาบอกยากๆ เราถึงสงสาร แล้วมันสะท้อนใจ ประสาเรานะ ก็เขาสบายอยู่แล้ว ทำไมเราต้องไปดึงเขาเข้ามาทุกข์

แต่ถ้าเราคิดประสาธรรมนะ ก็สิ่งที่สบายอยู่แล้วหวานเป็นลม เป็นลมๆ แล้งๆ ไม่ได้อะไรเลย แล้วเราจะพูดกับเขาเพื่ออะไร แต่พอมารู้แล้วมันก็เป็นอย่างนี้ น่าสงสาร ที่นี้พอคำว่าน่าสงสารนะ ถ้าเรายังเป็นเรา ถ้าไม่มีจุดยืนนะเราก็โกล่ แต่สำหรับเรานะ ภูทุกซ์มาก่อนมึง กว่าภูจะทำได้ ภูเดินจงกรมมาทั้งวันทั้งคืน ภูอดนอน ภูอ่อนอาหาร ภูสู้นาขนาดไหน นี่ใจธรรมะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก เห็นไหม ธรรมะนี้มันปากตายๆ ปากตายตรงนี้ใจ เพราะทำมาจริงมาจริง เห็นไหม

แล้วเวลาของเขานี้ ง่ายๆ สบายๆ นี่ เรบอกว่าไม่มีหอรอก หลอกกัน ครูบาอาจารย์ทุกคนเลย ปากตายทั้งนั้น ไม่มีองค์ไหนบอกว่าทำงานๆ ไม่มี ถ้าง่ายๆ นี่ไม่เชื่อเลย ไม่เชื่อเลย แล้วอย่างเรา เราเวลาพูดก็พูดแบบง่ายๆ นี่แหละ แต่อย่างหลวงตาท่านพูดเห็นไหม ไม่มีใครเคยเห็นเรา เวลา ๘ ปีที่เราปฏิบัติอยู่นะ อยู่ในป่านี้เศษคน เหมือนคนไม่มีค่า สู้กับกิเลสตัวเอง เอาชีวิตเข้าแลกมาตลอด แล้วพอพ้นออกมาแล้ว ถึงจะมาสอนกัน

แต่พวกเราไม่เคยเห็นตอนกิริยาท่านทำใจ แล้วยังเดี๋ยวนี้โลกเจริญอย่างว่า แล้วท่านถึงได้เข้มแข็ง เห็นไหม ในวัดของท่านนะ ไม่ให้มีเก้าอี้แม้แต่ตัวเดียว ใครมีเก้าอี้ ท่านรับไม่ได้เลย ท่านบอกว่า กลัวลำบากใจ จะนั่งก็ต้องเอาเก้าอี้มารองไว้ ท่านจะไม่มีเก้าอี้เลยนะ ท่านบอกว่ามีเก้าอี้ อำนวยความสะดวกกับกิเลสใจ เคน ๒ ที่แล้วก็นั่งพักใจ ยังไม่ทันเดินเลย เอาเก้าอี้มารองรับไว้แล้ว แต่อย่างพวกเรานะ โนนก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ โอ๊ย ต้องมีมุ้งลวด ต้องมีแอร์ด้วย

เราไปอำนวยความสะดวกให้กับกิเลสไว้ก่อนตั้งแต่ยังไม่ปฏิบัติ แต่ท่านเคยต่อสู้กับมัน ท่านฝึกมาตลอดๆ ครูบาอาจารย์ท่านเคยฝึกมาเป็นอย่างนั้น เราคิดบ่อยนะเวลาท่าน นโยบายของท่าน แต่สำหรับของเราเห็นไหม เราเอามารองไว้เลย เก้าอี้ตั้งไว้เลย เพราะพอคนแก่มานั่งไม่ได้ เราเอามา ที่เอามาเพราะเห็นว่าเห็นคนแก่ใจ เวลาผู้เฒ่าผู้แก่มา เขานั่งไม่ได้ ก็ให้เขาพอนั่งได้

แต่ของท่านนี้ไม่ได้เลย คุณสิ เมื่อ ๒ วันนี้นะ เราจะเอาเก้าอี้มาให้ท่านนั่งใจ ตรงที่ท่านนั่ง ท่านก็นั่งให้หน่อย แล้วท่านก็ให้เขาออกไป เราก็นั่งดูทีวีอยู่กับบอกว่าไม่ได้อยู่แล้ว เพราะอะไร เพราะเก้าอี้มันอย่างนั้น มันเป็นเหมือนโซฟานี้ เขาทำมาให้มัน เขาบอกว่าถ้านั่งอย่างนี้แล้วเขาไม่ดีจะให้มันอย่างนั้น ถ้านั่งอย่างนั้น เวลาแจกอาหารทำอย่างไร เวลามันแจก แจกอาหาร เพราะท่านไม่ยอมใจ เพราะเวลาหลวงตาทำอะไรแล้วเราจะคิดถึงหลวงปู่มัน

หลวงปู่มั่นอายุ ๘๐ ท่านไม่ยอมอะไรเลย เพราะท่านจะเป็นแบบอย่าง นี่ท่านก็อนุโลมกับโลกเยอะแล้ว แต่ถ้าท่านไหลไปอีก พระจะเอาอะไรเป็นที่พึ่ง มันเป็นที่อ้างอิงไง ทำอะไรก็ได้แล้วแต่ ครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียง ทำอะไร พระจะอ้างอิงว่า ทำไมอาจารย์องค์อื่นทำได้ เพราะกิเลสมันอยากไปอยู่แล้วใช่ไหม พอผู้ใหญ่ทำปั๊บ ก็ท่านก็ยังทำเลย

ท่านเสียสละไง ท่านเสียสละของท่านเอง นั่งเจ็บเข้า นั่งทุกอย่าง ท่านก็ทนเอา ผู้ใหญ่ที่เป็นธรรมนะ แต่ถ้าไม่เป็นธรรมนะ มันก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง แต่สำหรับเราคิด อย่างครูบาอาจารย์ ลูกศิษย์ก็คิด เพราะท่านก็เหน็ดเหนื่อยมามากแล้ว ตอนนี้เราต้องถนอมชีวิตท่านเพื่อประโยชน์กับเรา แต่ท่านก็คิดถึงชีวิตแบบอย่าง ชีวิต คิดถึงคนเอาเป็นคติ มันก็คิดกันได้หลายๆ ทาง

ฉะนั้นไม่ต้องห่วง สัตว์พตปราชญ์เป็นทุกคน เป็นแน่ๆ อยู่แล้วด้วย สัตว์พตปราชญ์จนแยกเองว่าอันนี้สัตว์พตปราชญ์ เว้น อันนี้เข้าทางเว้น คือเราจะไปเห็นเองไง เออ เข้าสมาธิเป็นอย่างนี้ ไม่เข้าเป็นอย่างนี้ ถ้าสุขเป็นอย่างนี้ ทุกข์มันเป็นอย่างนี้ เราจะเห็นของเรา แล้วมันจะแยกทุกข์อันไหนมันจะชัด มึงทำอย่างนี้ไป เดี่ยวมึงจะหัวคำกูเขา ถ้ามึงทำอย่างนี้ไปเดี่ยวมันจะดี เออ แล้วมึงเลือกเอาสิ มึงจะเอาสบายหรือจะเอายาก ถ้ามึงจะเอายาก เดี่ยวมึงจะไปทางที่ดี มันจะเลือกเพราะเราจะไปเห็นผลตรงนั้น

เพราะเราเห็นตรงนั้นเราถึงจะเลือกได้ สู้ได้ คิดได้ ทำเพื่อประโยชน์กับเรา สัตว์พตปราชญ์ทั้งนั้น จนมาถึงจุดหนึ่งแล้วถึงจะละขาด พอละขาดเข้าไป สักกายทิฏฐินะนั่น เห็นจริงแล้วปั๊บ เห็นจริงแล้วสัตว์พตปราชญ์ ขาดเลย เพราะเห็นจริง เห็นจริงแล้วมันจะสงสัยได้อย่างไร เห็นจริงตัวเดียวเท่านั้น วิจิกิจฉา สัตว์พตปราชญ์ไม่มีเลย เห็นจริง นี่เรายังเห็นไม่จริงเลย เราเห็นแล้ว เราเห็น ลังเล นี่ทันทีเลย วิจิกิจฉาเกิดแล้ว สัตว์พตปราชญ์เกิดแล้ว เพราะจิตเรายังไม่เต็มที่มันต้องเป็นอย่างนี้โดยธรรมชาติ

แต่ถึงที่สุดแล้วมันจะเป็นอย่างนั้น นี่เหมือนกัน เหมือนกับที่ว่าอภิธรรม ไม่มีความอยาก มันเป็นอย่างนั้นโดยธรรมชาติ แต่ถ้าเราเป็นมรรค คือเราพยายามสร้างความเพียร พอถึงที่สุดปั๊บนะ อยากนั้นก็หายไป เพราะตัวอยากทำให้เราทุกข์นะ พอปฏิบัติได้หนหนึ่ง คราวหน้า โอ้โฮอยากได้อันนั้น ทุกข์ฉิบหายเลย เอ้อ ปล่อยแล้วเว้ย ทำไปอย่างนั้น ผลล่ะ! ได้อีกแล้ว

นี่ไง อ้อ ไอ้อยากนี่เองทำให้ทุกข์เพราะฉะนั้น กูก็ทำของกูไปอย่างนี้ ได้ก็ช่าง ไม่ได้ก็ช่าง แต่สู้อย่างนี้ เออ ดีขึ้นเรื่อยเลย ไอ้ตัวอยากนี่มันเหมือนกับกวนน้ำให้ขุ่นตลอดเวลา เป็นอย่างที่เขาว่าจริงๆ แล้วมันจะเป็นจริงต่อเมื่อปฏิบัติจริงรู้จริง แต่ไม่เป็นอย่างนั้น ห้ามเลยไม่ให้อยาก เหมือนกดไว้ พอกดไว้ก็เหมือนปฏิเสธไง

โยมมาเซ็นชื่อให้เราเลย ทำงานตั้งแต่ตอนนี้อย่างไรจะไม่รับเงินเดือนเลย เงินเดือนยกให้เราหมดเลย อดเลย นี่ก็เหมือนกันนะ ไม่ให้มืออยากเลย คือมันรับผล พอถึงเวลาแล้วไม่ได้อะไรเลย อ้าว ก็ทำงานไป ถึงสิ้นเดือน เงินเดือนออกก็คือเงินเดือนออก เงินเดือนออกคือผลที่เกิดขึ้น แต่เราบอกว่าไม่มืออยากเลย เงินเดือนไม่เอา ไม่เอาๆ หมดเลย อดเลย

มันมีหลายอย่างที่เขาทำแล้วมันผิด เช่นว่าไม่มีความอยากเลย อยากนะ มันเหมือนกามฉันทะ กามราคะ กามฉันทะคือความพอใจ ตัวตนเรามันคง นี่กามฉันทะ ความอยากอย่างนี้มันมีโดยธรรมชาติ กามราคะคืออยากโดยนอกจากอาการของจิต อันนั้นเป็นกิเลส แต่ตัวมันเองที่มันพอใจ มันจะเป็นกิเลสได้อย่างไร

กามฉันทะ กามราคะ เพราะตัวเองมีความอยาก มันถึงมีทุกอย่างเกิดขึ้น ถ้าไม่มีตัวตนอะไรจะเกิดขึ้น อยากในตัวตน เป็นอะไรไป มันปฏิบัติไปมันจะรู้มันจะเห็น แล้วค่อยๆ ปฏิบัติไป จนทางวิชาการเขายอมรับ มันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมาในภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัติมันจะเป็นอย่างนี้เนาะ เอวัง